

Ontdek méér klassiek op orkest.nl

Viotti en Kantorow met Pianoconcert nr. 1 van Brahms

'De reïncarnatie van Liszt', noemde de pers de jonge pianovirtuoos Alexandre Kantorow. Dat schept verwachtingen voor zijn uitvoering van Brahms grootse *Pianoconcert nr. 1*. En ook het *Concert voor orkest*, een van Bartóks bekendste werken, belooft onder leiding van chef-dirigent Viotti een virtuoos feest voor het oor te worden.

vr 16 mei 20:15 Muziekgebouw Eindhoven
zo 18 mei 15:00 De Vereniging Nijmegen
di 20 mei 20:00 PHIL Haarlem
do 22 mei 20:00 Parkstad Limburg Theaters
vr 23 mei 20:15 TivoliVredenburg
za 24 mei 20:15 Het Concertgebouw
zo 25 mei 14:15 Het Concertgebouw

Nederlands Philharmonisch
Lorenzo Viotti, dirigent
Alexandre Kantorow, piano

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief

Altijd weten wat er speelt? Schrijf je in voor de nieuwsbrief van het Nederlands Kamerorkest en het Nederlands Philharmonisch. Hoor als eerste over concerttips, achtergrondinterviews, speciale producties en nieuwe concerten. Scan de QR-code om je aan te melden.

NEDERLANDS
PHILHARMONISCH

TSJAIKOVSKI

Vioolconcert & Symfonie nr. 4

Alexandre Bloch
dirigent

Clara-Jumi Kang
viool

Yakult

orkest.nl

PROGRAMMA

Outi Tarkiainen (1985)
The Rapids of Life, voor orkest (Helsinki Variaties) *Nederlandse première* (2023)

Pjotr Iljitsj Tsjaïkovski (1840 - 1893)
Vioolconcert in D, op. 35 (1878)

Allegro moderato
Canzonetta: Andante
Finale: Allegro vivacissimo

Pauze

Pjotr Iljitsj Tsjaïkovski
Symfonie nr. 4 in f, op. 36 (1877)

Andante sostenuto-Moderato con anima
Andantino in modo di canzona
Scherzo: Pizzicato ostinato, allegro
Finale: Allegro con fuoco

NEDERLANDS PHILHARMONISCH
Alexandre Bloch, dirigent
Clara-Jumi Kang, viool

za 22 maart, 20:15
Het Concertgebouw
Duur concert: ca. 120 minuten

VOORPROGRAMMA

De Ontmoeting
za 22 maart, 19:40 - 20:00
in de Bach- en Brahmsfoyer.

DE ONTMOETING

Altijd al willen weten hoeveel meter snaar een violist per jaar gebruikt of hoe de laagste toon van de hobo klinkt? De Ontmoeting is dé gelegenheid om die vragen aan onze musici te stellen die u altijd al wilde stellen.

Een adembenemend vioolconcert

Het Nederlands Philharmonisch zet Tsjaïkovski in de spotlights. Voorafgegaan door de Nederlandse première van *The Rapids of Life* van de Finse componist Outi Tarkiainen, dirigeert Alexandre Bloch Tsjaïkovski's adembenemende *Vioolconcert*, met Clara-Jumi Kang als solist, gevolgd door Tsjaïkovski's onstuimige *Symfonie nr. 4*.

Outi Tarkiainen

Aan het begin van dit concert klinkt nu eens niet een klassiek of romantisch openingswerk, maar muziek van nu, van een componist uit Finland, Outi Tarkiainen. Zij beschrijft in *The Rapids of Life* de geboorte van nieuw leven: de spanning van de geboorte, het gevecht, de pijn, maar ook de diepe vreugde bij het zien van de nieuw-geborene. Outi Tarkiainen schreef dit zeer beeldende werk van ongeveer 11 minuten in 2023 in opdracht van het Filharmonisch Orkest van Helsinki, BBC Radio 3, de Göteborg Symfoniker en het Nederlands Philharmonisch.

De componiste lichtte *The Rapids of Life* als volgt toe. 'Er zijn maar weinig mensen die ooit de Ferguson reflex ervaren, en dat zijn allemaal vrouwen. Maar degenen die het wel meemaken, zullen zich de magische kracht ervan voor altijd herinneren. Aan mijn man beschreef ik die enorme golf als de stroomversnelling in het leven die ik moest nemen - als een afgrond waar ik overheen werd geduwd. En daarbij realiseerde ik me hoe weinig ik wist over de kracht van het menselijk lichaam. Dit fysieke commando, ook wel bekend als de foetale uitwerpreflex en uitgevoerd zonder er bewust bij na te denken, schoot onze zoon in twee minuten tijd uit mijn baarmoeder en in onze armen. *The Rapids of Life* is een werk over dat belangrijke moment, over de instinctieve geboorte van een vrouw en een klein natuurkind dat voor het eerst zijn ogen opent. De vorm van het werk imiteert de fysiologische bevalling en haar verschillende stadia, meegevoerd door de steeds veranderende golven.

'Terwijl ik het stuk componeerde, bereikte me het nieuws van de dood van Kaija Saariaho, een groot componist en een persoon die erg belangrijk voor me was. De compositie begon haar als persoon te weerspiegelen;

een kleine flits van haar celloconcert gleed in de cellosolo aan het begin, en veel van de instrumenten die veel voor haar betekenden leken de vlam van het leven mee te dragen. Het stuk eindigt met geboorte en een groot nieuw begin. Dit laatste wordt versterkt door de verwijzing in het lage koper op de laatste fasen van de partituur naar de eerste maat van Sibelius' *Vierde symfonie*. *The Rapids of Life* is opgedragen aan de nagedachtenis van Kaija Saariaho.'

Onspeelbaar en toch veel gespeeld

De rest van het programma bestaat uit muziek van ongeveer honderdvijftig jaar oud, en die nota bene bekender is dan welk hedendaags werk ook, en dat geldt ook voor de componist: Pjotr Iljitsj Tsjaikovski. Die hoorde rond 1875 voor het eerst de *Symphonie espagnole* van de Franse componist Edouard Lalo en zag al voor zich dat hij zelf een vioolconcert zou gaan schrijven. Als een soort voorstudies schreef hij eerst een paar kleinere werken voor viool en orkest, de *Sérénade mélancolique opus 26* uit 1875 en *Valse-Scherzo opus 34* uit 1877. Ook publiceerde hij een jaar later *Souvenir d'un lieu cher opus 42*, vertaald: 'Herinnering aan een dierbare plek', bestaande uit drie stukken voor viool en piano. Die laatste schreef hij ter herinnering aan Brailov, het Oekraïense landgoed van zijn penvriendin en beschermvrouwe Nadjezjda von Meck, waar hij vaker te gast was. Maar zonder dat de twee elkaar ooit ontmoetten, zoals zij hadden afgesproken om eventuele emotionele verwickelingen te voorkomen. Het eerste stuk uit *Souvenir*, 'Méditation', bedacht Tsjaikovski eerst als het langzame deel van zijn *Vioolconcert in D*, maar bij nader inzien vond hij het toch 'te licht van gewicht'. Vanuit zijn verblijfplaats aan het meer van Genève, waar Tsjaikovski op zijn vioolconcert broedde, hield hij mevrouw Von Meck schriftelijk op de hoogte. Aanvankelijk droeg hij het werk op aan de vioolvirtuoos Leopold Auer, die het echter als 'onspeelbaar' van de hand wees. Drie jaar lang bleef het daardoor onuitgevoerd liggen, totdat Adolf Brodsky eindelijk de première verzorgde in Wenen op 4 december 1881. De reacties waren gemengd. De solist werd bejubeld, maar het werk werd uitgefloten. De azijnzure criticus Eduard Hanslick meende 'de muziek te horen stinken' en vond dat de viool hier niet bespeeld werd, 'maar gege-seld, gesloopt en bont en blauw geslagen.' Deze vooroordelen hebben niet kunnen verhinderen dat dit adembenemende virtuozenstuk tot de meest gespeelde en beluisterde vioolconcerten is gaan behoren.

Melancholicus vindt vergetelheid

De vriendschap tussen Tsjaikovski en Nadjezjda von Meck was een van de wonderlijkste uit de muziekgeschiedenis. Dankzij het royale jaargeld dat zij hem schonk kon Tsjaikovski zijn gehate docentenbaan aan het Moskouse conservatorium opzeggen, zich concentreren op het componeren en buitenlandse reizen maken. Door de uitgebreide correspondentie die in een paar jaar zou oplopen tot zo'n twaalfhonderd brieven zijn we op de hoogte van veel details over Tsjaikovski leven en werk.

Zo ook over de achtergronden van zijn *Vierde symfonie in f opus 36* uit 1877. Rond die tijd had Tsjaikovski zich onverwachts in een huwelijk gestort om niet voor zijn homoseksualiteit uit te hoeven komen. Na een week samen met zijn bruid kreeg de componist een zenuwinkering en deed hij een zelfmoordpoging, waarna het huwelijk op doktersadvies werd ontbonden. Tegen die achtergrond ontstond de *Vierde symfonie*.

Aan Nadjezjda von Meck legde Tsjaikovski het verhaal achter het werk uit. Eerst klopt met schetterend koper het noodlot aan. In het eerste thema beklagt 'de mens' zich over zijn lot. In het wiegende tweede majeure thema vlucht hij in rozige dagdromen, maar wordt hij gestoord door het noodlotsmotief. In het tweede deel heeft hij heimwee naar geluk in vroeger tijden.

Het derde deel is een fascinerend getokkeld strijkersscherzo met in het midden een blazerstrio. Aangeschoten door de wijn ziet de ik-persoon een bonte stoet van taferelen. Houtblazers schetsen een dronken boertje dat een straatdeun zingt, koper en pauken laten in de verte soldaten voorbijtrekken. In de finale stort de tobber zich in een zwierig volksfeest om zichzelf op te krikken met andermans vrolijkheid. De beste remedie. Het dreigende noodlotsgeschetter van het begin probeert het nog eens, maar vergeefs. De melancholicus heeft vergetelheid gevonden in roes en feestgedruis.

Tekst: Clemens Romijn

Alexandre Bloch, dirigent

De Franse dirigent Alexandre Bloch studeerde aanvankelijk cello voordat hij overstapte op orkestdirectie. Hij volgde zijn opleiding aan het Conservatoire National Supérieur in Parijs en voltooide die aan het Royal Northern College of Music in Manchester. In 2012 won hij de Donatella Flick Conducting Competition dat hem een positie als assistent-dirigent opleverde bij het London Symphony Orchestra. In 2012 en 2013 was hij 'conducting fellow' aan het befaamde Tanglewood Institute in Amerika. Sinds 2016 is Alexandre Bloch chef-dirigent van het Orchestre National de Lille, waar hij in 2019 en 2020 een alom geprezen Mahler-cyclus leidde. Ook was hij enkele jaren vaste gastdirigent van de Düsseldorfer Symphoniker. Daarnaast trad hij veelvuldig op als gastdirigent bij onder meer het Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, de Dresdner Philharmonie en het Koninklijk Concertgebouworkest. Als operadirigent leidde hij producties bij gezelschappen als de Deutsche Oper am Rhein en de Bayerische Staatsoper in München. Opnames maakte hij voornamelijk met 'zijn' orkest van Lille, waaronder een cd met werk van de hedendaagse componist Escaich en de *Zevende symfonie* van Mahler.

Clara-Jumi Kang, viool

Als dochter van twee befaamde Koreaanse operazangers, lag het voor de hand dat de in Duitsland geboren Clara-Jumi Kang een muzikale carrière zou volgen, al was dat in haar geval de viool. Al op vijfjarige leeftijd gaf ze haar eerste concert met de Symphoniker Hamburg en een jaar later werd ze aangenomen op de befaamde Juilliard School in New York, als jongste leerling ooit. Ze won een groot aantal prijzen waaronder in 2009 de Seoul International Music Competition en een jaar later de International Violin Competition of Indianapolis. In de loop der jaren speelde Clara-Jumi Kang wereldwijd met talloze orkesten als het City of Birmingham Symphony Orchestra, het Los Angeles Philharmonic Orchestra en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Ze speelde samen met grote solisten als Janine Jansen, Gidon Kremer en Mischa Maisky. Inmiddels heeft ze diverse opnames op haar naam staan met als eerste een cd van Beethovens *Tripelconcert* die ze maakte toen ze nog maar negen jaar oud was. Haar meest recente cd bevat de complete violsوناتen van dezelfde componist met Sunwook Kim aan de piano.

Nederlands Philharmonisch

Het Nederlands Philharmonisch ontstond in 1985 uit drie verschillende orkesten: het Utrechts Symfonie Orkest, het Nederlands Kamerorkest en het Amsterdams Philharmonisch Orkest. Jaarlijks speelt het orkest zo'n 50 concerten en operaproducties in Het Concertgebouw Amsterdam, Nationale Opera & Ballet en andere belangrijke podia in Nederland. Het orkest is sinds de oprichting in 1985 de vaste orkestpartner van De Nationale Opera en wordt internationaal gerekend tot de beste operaorkesten. Lorenzo Viotti werd in 2021 benoemd tot chef-dirigent van het Nederlands Philharmonisch en De Nationale Opera, een dubbelrol die hij net als zijn voorgangers Marc Albrecht en Hartmut Haenchen met verve vervult. Met Viotti waait er een frisse wind door beide organisaties. Het orkest speelt onder zijn leiding met hernieuwde energie en weet, naast het vertrouwde publiek, ook een nieuwe generatie muzikliefhebbers aan zich te binden.

Klassieke muziek voor iedereen

Bij ons krijgt iedereen de kans om te ervaren wat klassieke muziek met je doet. We verwelkomen jaarlijks duizenden kinderen, leiden getalenteerde dirigenten en orkestmusici op en spelen niet alleen op de prestigieuze podia van Het Concertgebouw en De Nationale Opera, maar ook voor buurtbewoners in onze eigen NedPhO-Koepel, in poptempel Paradiso voor nieuw publiek en met kleine ensembles in zieken- en verzorgingshuizen. Geniet je van onze concerten en gun je dit iedereen?

Kijk op [orkest.nl/steun-ons](https://www.orkest.nl/steun-ons) wat je als vriend of geefkringlid kunt doen.

Mastermind over Tsjaikovski

In deze podcast hoor je meer over de mens achter de grote componist. Musicoloog Kees Wisse en podcastmaker Botte Jellema duiken samen in het vaak complexe leven van de grote meesters in de

klassieke muziek. De aflevering over het leven en de muziek van Tsjaikovski is te beluisteren in diverse podcastapps of via [orkest.nl/tsjaikovski](https://www.orkest.nl/tsjaikovski).